

Sygn. akt VI ACa 485/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Ewa Zalewska

Sędzia SA – Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędzia SA – Marek Kolasiński

Protokolant: – sekr. sądowy Paulina Czajka

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa R. W.

przeciwko (...) Spółdzielni (...) w W.

z udziałem I. D. (1) - interwenienta ubocznego po stronie powodowej

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 stycznia 2015 r.

sygn. akt XXV C 1295/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że nadaje mu treść:

1. powództwo oddala;

2. zasądza od R. W. i I. D. (1) na rzecz (...)Spółdzielni (...) w W. kwoty po 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od R. W. na rzecz (...)Spółdzielni (...) w W. kwotę 335 zł (trzysta trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI ACa 485/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził nieważność uchwały nr (...)dnia 23 sierpnia 2012 r. Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków (...)Spółdzielni (...) w W. w sprawie uzupełnienia składu rady nadzorczej (pkt 1), oraz zasądził od pozwanej Spółdzielni na rzecz interwenienta ubocznego I. D. (1) kwotę 40 zł tytułem kosztów opłaty od interwencji ubocznej, kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z kwotą 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 23 sierpnia 2012 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków (...)Spółdzielni (...) z siedzibą w W., w którym wzięło udział (...)członków Spółdzielni, w tym powód oraz interwenientka, I. D. (1), co stanowi 100 % ogółu członków Spółdzielni. Otwarcia zgromadzenia dokonała zastępca Rady Nadzorczej, E. O., która poinformowała zebranych, że na zgromadzenie przybyli także: powód, I. D. oraz T.B., członkowie Spółdzielni wobec których podjęto uchwały o ich wykluczeniu oraz że wyżej wymienieni członkowie uczestniczą w zgromadzeniu, z uwagi na jego przedmiot, bez udziału w głosowaniu. Ponieważ jeden z tych członków oponował powyższemu, zabrał głos mecenas A. C., sprawujący z ramienia Zarządu Spółdzielni opiekę prawną nad prawidłowym przebiegiem obrad Zgromadzenia, stwierdzając brak podstaw do dopuszczenia wykluczonych członków spółdzielni do głosowania. W wyniku takiej opinii, troje obecnych na zebraniu członków wykluczonych, którzy w tym przedmiocie toczyli spory sądowe ze Spółdzielnią, pozbawionych zostało prawa głosu.

Na zgromadzeniu podjęta została uchwała nr (...)o uzupełnieniu składu Rady Nadzorczej o osobę I. M.. W pkt 2 uchwały zaznaczone zostało, że na zgromadzeniu było (...)członków (100 %), za przyjęciem uchwały głosowało (...)członków, a przeciw - (...)członków. Bezpośrednio z protokołu Walnego Zgromadzenia wynika, że „Pan K. odczytał protokół i podał do wiadomości, że głos oddało (...) członków uprawnionych do głosowania”, a następnie: „W głosowaniu jawnym wszyscy członkowie uprawnieni do głosowania głosowali za przyjęciem tej uchwały, wówczas pan T. B. oświadczył „my jesteśmy przeciw, ponieważ uchwała ta nie jest zgodna z prawdą.”

Wyrokiem z 16 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie (...)Wydział Pracy uchylił uchwałę Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni w sprawie wykluczenia I. D. (1) z członkostwa tej Spółdzielni i przywrócił ją do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne, Sąd Okręgowy dokonując subsumpcji w płaszczyźnie art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003r. Nr 188 poz. 848 ze zm.), uznał, że zarówno powód jak i I. D. (1) oraz T.B. mimo podjęcia wobec nich uchwał o wykluczeniu z członkostwa, w dacie obrad Nadzwyczajnego Zgromadzenia Członków pozwanej spółdzielni, nadal powinni być traktowani jako członkowie spółdzielni, skoro postępowania sądowe w tym przedmiocie, jeszcze się nie zakończyły.

Sąd Okręgowy uznał, że zarówno powód jak i interwenientka uboczna mają interes prawny w stwierdzeniu nieważności kwestionowanej uchwały, w sytuacji gdy uchwała ta odnosi się do wyboru członka organu Spółdzielni, której są członkami, zaś Rada Nadzorcza Spółdzielni ma uprawnienie do podejmowania określonych uchwał, mogących mieć wpływ na status skarżących na różnych płaszczyznach. Nadto Sąd I instancji wskazał, że pozostawanie w obrocie wadliwej uchwały organu Spółdzielni, może negatywnie oddziaływać na jej funkcjonowanie.

Sąd Okręgowy uznał też, że kwestionowana uchwała jest sprzeczna z prawem, tj. z art. 18 § 2 pkt 2 prawa spółdzielczego, w myśl którego członek spółdzielni ma prawo wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, w sytuacji gdy została podjęta z naruszeniem biernego i czynnego prawa wyborczego powoda oraz interwenientki ubocznej do organów Spółdzielni - uzupełnienie składu członków Rady Nadzorczej i niebranie pod uwagę ich głosów przy głosowaniu nad tą uchwałą. Fakt ten jak wskazał Sąd, wynika bezpośrednio z treści protokołu Walnego Zgromadzenia, treści skarżonej uchwały oraz listy obecności. Sąd Okręgowy podzielił też stanowisko interwenientki ubocznej odnośnie naruszenia przez pozwaną art. 24 § 10 pkt 4 prawa spółdzielczego, w myśl którego wykluczenie albo wykreślenie staje się skuteczne, między innymi z chwilą prawomocnego oddalenia przez sąd powództwa o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej albo Walnego Zgromadzenia, w sytuacji gdy pozwana, nie wykazała, by wykluczenie członków, odsuniętych od głosowania nad sporną uchwałą, było skuteczne.

Pozostałych podnoszonych przez powoda oraz interwenientkę uboczną zarzutów naruszenia przepisów prawa spółdzielczego oraz statutu, Sąd Okręgowy natomiast nie podzielił.

O kosztach procesu, stosownie do jego wyniku, Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c..

Apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości złożyła pozwana, która zarzuciła:

I. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 §1 k.p.c. oraz 299 k.p.c., polegające na oddaleniu wniosku pozwanej o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu G. K. i oparciu się tylko na przedłożonych w sprawie dokumentach, podczas gdy ma on pełną wiedzę nie tylko na temat przebiegu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 sierpnia 2012 roku, w tym zakresie szerszym niż objęty protokołem, ale również wszelkich okolicznościach sprawy mających znaczenie przy jej rozstrzygnięciu, a był on obecny podczas rozprawy, na której wniosek ten oddalono i zamknięto przewód sądowy a więc przeprowadzenie tego dowodu w żadnym razie nie skutkowałoby koniecznością odroczenia rozprawy i przedłużenia postępowania.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

- art. 18 § 2 pkt 2 oraz art. 24 §10/ jak należy rozumieć błędnie wskazany, jako 25§10/ prawa spółdzielczego, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w niniejszej sprawie R. W. przed uprawomocnieniem się uchwały o jego wykluczeniu miał prawo czynnego i biernego prawa wyborczego, podczas gdy w przedmiotowym stanie faktycznym przepisy te nie powinny mieć zastosowania;

- art. 182 §1 w zw. z art. 186 § 1 i 2 w zw. z art. 189 prawa spółdzielczego, poprzez ich niezastosowanie, podczas gdy stosownie do ich treści powód i interwenientka uboczna w dacie podjęcia skarżonej uchwały nie posiadali wbrew ustaleniu Sądu I-ej instancji przynajmniej członków Spółdzielni;

- art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie i nieodrzućcenie pozwu nie spełniającego określonych w nim wymogów konstrukcyjnych.

Podnosząc powyższe skarżąca wnosiła o zmianę skarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w całości, poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie

o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto wnosiła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna, jednakże z innych przyczyn, niż wskazane przez skarżącą. Sąd Okręgowy generalnie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjął za własne, błędna okazała się natomiast, dokonana przez Sąd I instancji, subsumpcja dochodzonego roszczenia.

Sąd Apelacyjny generalnie nie podzielił argumentacji strony pozwanej, że w sytuacji łączącego członka spółdzielni ze spółdzielnią zarówno stosunku pracy jak i stosunku członkostwa, rozwiązanie umowy o pracę jednocześnie automatycznie implikuje ustanie członkostwa, nawet w przypadku, gdy toczy się jeszcze postępowanie, w ramach którego kwestionowane jest ustanie członkostwa.

W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że skutki wykluczenia, w postaci ustania członkostwa, następują nawet w tego rodzaju stosunku/powiązaniu ze spółdzielczą umową o pracę/, stosownie do art. 24 § 10 pkt 4 ustawy prawo spółdzielcze, dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania w przedmiocie wykluczenia członka ze spółdzielni/ por. wyrok SN z dnia 28.05.2008 r., I PK 254/07/.

Natomiast w sprawie niniejszej, występuje inny problem, dotyczący naruszenia prawa materialnego, tj. art. 42§2 prawa spółdzielczego, który Sąd Apelacyjny władny był wziąć pod rozwagę z urzędu.

Stosownie bowiem do utrwalonych poglądów orzecznictwa i doktryny, uchybienie proceduralne przy podejmowaniu uchwały organu spółdzielni może stanowić podstawę stwierdzenia nieważności takiej uchwały, jedynie w sytuacji gdy uchybienie to miało wpływ na treść uchwały (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r. I CSK 335/06;

wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 czerwca 2014 r., I ACa 1559/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 czerwca 2013 r., I ACa 125/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 lipca 2014 r., I ACa 31/14).

W niniejszej sprawie przedmiotowa uchwała, stosownie do przepisów statutu, tj. § 18 pkt. 3 f /odpis k.58/, winna być podjęta większością 2/3 głosów, przy czym uwzględnia się tylko głosy za i przeciw/§38 ust.2statutu w zw. art.35§4 pr.spółdz./. Skoro zatem, jak wynika z treści uchwały /k. 28/, na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Członków Spółdzielni w dniu 23 sierpnia 2012 r., na którym kwestionowana uchwała została podjęta, obecnych było (...) członków, co stanowi 100% ogółu członków Spółdzielni i za przyjęciem uchwały głosowało (...)członków, przy braku członków głosujących przeciw uchwale, to zauważyć należy, że nawet dopuszczenie do głosowania powoda, I. D. (1) i jeszcze innej osoby, nie zmieniłoby wyniku głosowania. Nawet zatem przy założeniu, że wymienione osoby głosowałyby przeciwko uchwale, zapewniona była wymagana większość 2/3 głosów za przyjęciem uchwały.

W tym stanie rzeczy, uznać należało, że uchybienie formalne do którego w istocie doszło, nie miało wpływu na treść uchwały, a tym samym nie mogło ono skutkować nieważnością uchwały.

Już zatem tylko z powyższych przyczyn, apelacja pozwanego skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku oraz oddaleniem powództwa, a także zmianą rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu za I instancję. Bezprzedmiotowe jest w zasadzie w tej sytuacji odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji. W tym miejscu należało jedynie zauważyć, iż zarzut naruszenia art.187§1pkt.1k.p.c., dotyczący braków konstrukcyjnych pozwu, w sytuacji sprecyzowania żądania przez powoda, jako roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały/ i popieraniu takiego stanowiska przez powoda i interwenientkę w toku całego procesu/, jest nietrafny, zaś konstatacja, dotycząca jego odrzucenia, nie znajduje oparcia w treści art.199§1k.p.c.. Brak było też podstaw do dopuszczania dowodu z przesłuchania strony pozwanej, skoro istotne okoliczności wynikały z dokumentów, natomiast kwestia poglądu prawnego strony nie należy do faktów, które są wyświetlane w toku postępowania dowodowego.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie I sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego, stosownie go jego wyniku, postanowiono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.